

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการด้านต่างๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อการแข่งขันด้านต่างๆ ค่านิยมต่อวัตถุสูงเกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกันมุ่งผลประโยชน์ส่วนตน และพรรคพวกมากกว่าส่วนรวมขาดการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดภาวะสมดุลด้านวัตถุและจิตใจมีผลต่อปัญหาสังคมสลับซับซ้อนมากขึ้น สังคมขาดระเบียบเกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในทุกวงการ ภาวะดังกล่าว กระบวนการพัฒนาจึงมุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองและประเทศชาติ (กรมวิชาการ, 2544 ,น. 1-2) จากสภาพการณ์ดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงกำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ในมาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจสติปัญญา มีความรู้คุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขและ เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 7 ต้องการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมและของประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.5 -6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดการสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ นอกจากนี้ จุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระบุว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทยและมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2544, น.4) กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้ความสำคัญในการพัฒนาพลเมือง ให้รู้จักหน้าที่การเป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วย กุศลจิต คิดสร้างสรรค์ ยึดมั่นคุณธรรมดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข เป้าหมายสำคัญต้องการพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้บูรณาการให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิชาการทักษะทางสังคม ก่อให้เกิดเจตคติและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ (กรมวิชาการ, 2545, น.3)

แต่สภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน ยังเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย เฉพาะตัวทำให้เกิดการแข่งขันกันเป็นรายบุคคล ส่งผลให้นักเรียนขาดความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขาด คุณลักษณะในการรู้จักการทำงานร่วมกัน ไม่รู้จักบทบาทหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมเป็น ผลเสียต่อประเทศชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น.51) ซึ่งสอดคล้องกับชาชีวัฒน์ ศรี แก้ว (2539, น.21) ได้ให้ความเห็นว่า การมุ่งเน้นแต่การแข่งขัน ขาดความร่วมมือกัน ทำให้เกิด ปัญหาด้านพฤติกรรมของคนไทย คือ ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ ในทางสังคมต่ำ และยังมีผลเสียต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยลดลง ดังเช่น ประพันธ์ ศิริสุ เสาร้าง(2540, น.28) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ อันเป็นผลมาจาก คนไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นกลุ่ม ขาดทักษะในการวางแผน การอภิปรายการคิดและ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน จึงมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รู้จักบทบาท หน้าที่ มีนิสัยรักการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต สำหรับครูผู้สอน ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาตนเองตลอดเวลา ดังที่สกนธ์ ชุมทัพ (2542, น.239) กล่าวว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมุ่งพัฒนาคน ให้มีความรู้คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น พึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้สรรค์สร้างสังคมที่สงบสุข มีความรักความเอื้ออาทรต่อเพื่อน มนุษย์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความรอบรู้ ความสามารถที่เป็นสากลดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม ก็คือ คนที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องตามครรลองคลอง ธรรม และการได้รับสิ่งดีๆ ที่เหมาะสม การมีเป้าหมายสูงสุดที่จะนำความรู้นั้นมาใช้ให้เกิด คุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม หรือความสามารถในการเข้าใจตนเอง และความสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่น

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญมาก ต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร เพราะผลที่ได้จาก การประเมิน หลักสูตร เป็นตัวบ่งชี้ถึง ความเหมาะสมไม่ เหมาะสม และให้รู้จุดแข็งจุดอ่อน และจุดที่ควรได้รับการแก้ไขในการใช้หลักสูตร เป็นแนวทางการ ตัดสินใจของผู้บริหาร ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรได้เป็นอย่างดีและเป็นระบบ กล่าวคือ ผู้บริหารจะทำการปรับปรุงหลักสูตรอย่างเป็นกิจจะลักษณะ โดยรู้ใหม่ทั้งระบบก็เป็นการสมควร ทั้งนี้ ควรประเมินหลักสูตรอย่างถูกต้องตามมาตรฐานรูปแบบการประเมิน

การประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่าง มีประสิทธิภาพสูง การประเมินเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ หรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงาน กล่าวคือ แผนงาน โครงการที่ได้ดำเนินการ ไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด สามารถทำได้ทั้งการ

ประเมินก่อนเริ่มโครงการประเมิน ขณะที่กำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว สมคิด พรหมจ้อย (2550,น. 37) สำหรับรูปแบบการประเมินทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวัง ได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ (Ralph W.Tyler (1943); Cronbach (1973)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าและโครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Stake (1967); Scriven (1967); Provus (1971)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Welch (1967); Stuffbeam (1968); Alkin (1967) สมคิด พรหมจ้อย (2550, น.37)

ดังนั้นโรงเรียนวัดคลองสนซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงเห็นความสำคัญเปิดหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ชื่อว่าหลักสูตรการโรงแรมขึ้นมาโดยในรายละเอียดของหลักสูตรประกอบด้วย

1. วิชาการใช้เครื่องสำนักงาน
2. วิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว
3. วิชาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเบื้องต้น
4. วิชาความรู้เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม

ทางโรงเรียนวัดคลองสน ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนสารพัดช่างจังหวัดตราด และได้ทำข้อตกลงคือ ทางโรงเรียนสารพัดช่าง จังหวัดตราด ได้ส่งอาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาต่างๆ ในหลักสูตรนี้ มาช่วยสอนร่วมกับอาจารย์โรงเรียนวัดคลองสน และเมื่อนักเรียนได้เรียนจบหลักสูตรนี้ ทางโรงเรียนสารพัดช่าง จะอนุมัติผลการเรียนในรายวิชา เพื่อศึกษาต่อในระดับ ปวส ให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียน เพื่อเสริมศักยภาพให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 4-6 ได้ศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการทำงานบนเกาะช้าง ได้ทันที และสามารถนำหลักสูตรการโรงแรมไปเทียบโอนหน่วยกิต เพื่อศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรประกอบวิชาชีพชั้นสูงได้อีกด้วย

นักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตรนี้ ในขณะที่ศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถไปทำงานหารายได้พิเศษในช่วงปิดเทอมในโรงแรมและร้านอาหารต่างๆ บนเกาะช้าง เป็นการสร้างรายได้ส่วนหนึ่งให้กับครอบครัว และทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานและเมื่อนักเรียนได้เรียนจบมัธยมปีที่ 6 นักเรียนบางส่วนไม่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็สามารถเอาประสบการณ์ในการทำงานนี้ไปสมัครงานในสถานที่ต่างๆ บนเกาะช้าง เป็นการใช้บุคลากรในพื้นที่ได้ครบถ้วนและสำหรับนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ก็นำประสบการณ์ในการทำงานนี้มาใช้ในการทำงานพิเศษในช่วงปิดเทอมได้

ด้วยเหตุดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด โดยทางโรงเรียนได้ใช้ชื่อว่า หลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีนี้ขึ้น เพื่อศึกษาว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ มีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัย มีความประสงค์จะทำการประเมินหลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนวัดคลองสน ทั้งระบบโดยจะดำเนินการประเมินใน 4 ด้าน คือ

1. ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร
3. ประเมินกระบวนการของหลักสูตร
4. ประเมินผลผลิตของหลักสูตร

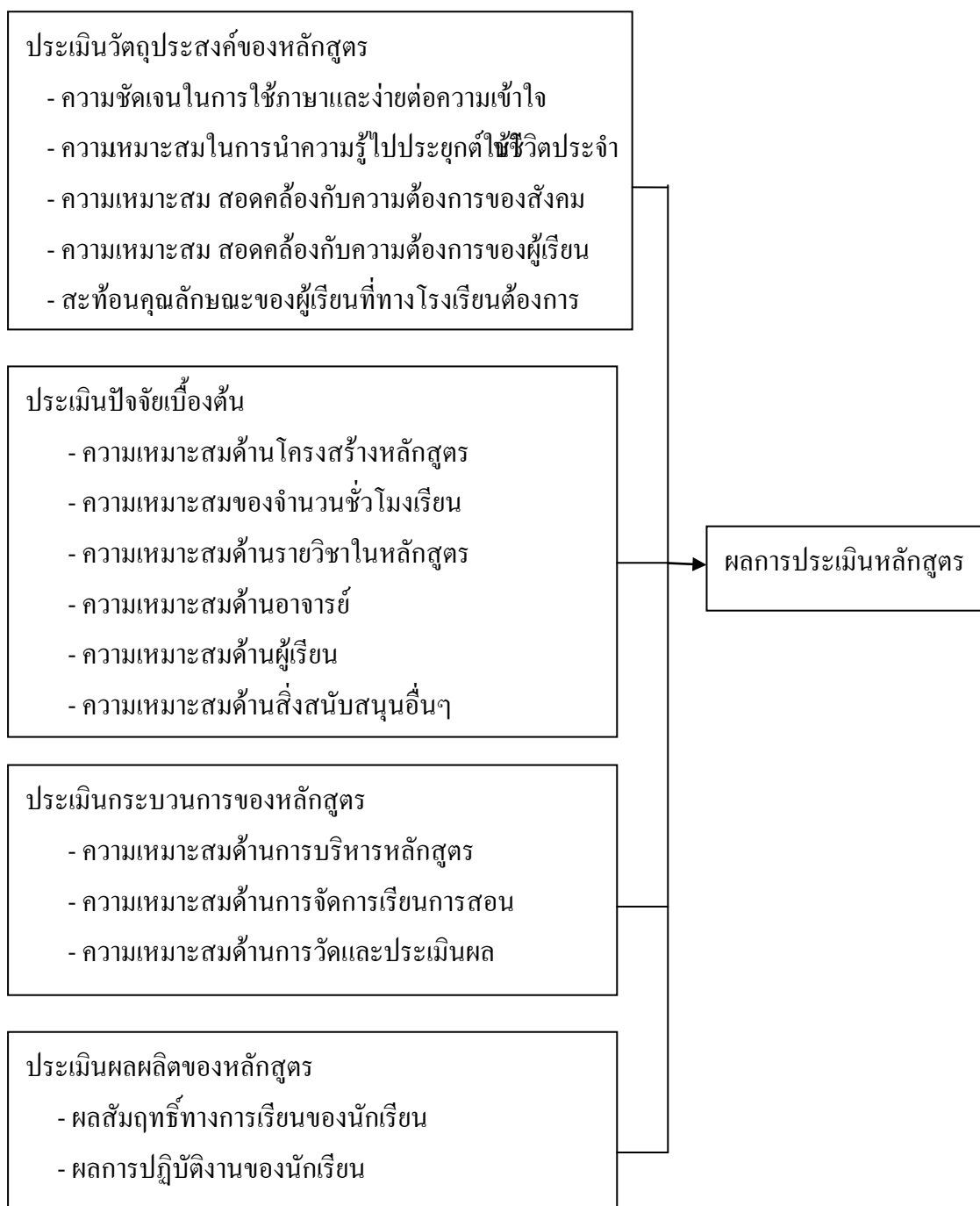
เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนกระบวนการบริหารจัดการและกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้นและให้เป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
3. เพื่อประเมินกระบวนการของหลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
4. เพื่อประเมินผลผลิตของหลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การประเมินหลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราดในครั้งนี้ มีขอบเขตของการประเมิน ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินหลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราดในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นการตรวจสอบด้านความชัดเจนความเหมาะสมความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบด้านความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชา ในหลักสูตรอาจารย์ นักเรียนและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ เช่น คู่มือหลักสูตร เอกสาร ตำราเรียน สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การศึกษาสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด
3. ประเมินกระบวนการของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบด้านความเหมาะสมของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล และการปฏิบัติของนักเรียน
4. ประเมินผลผลิตของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย ศึกษา จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 114 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราดและผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างตราด
2. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 16 คน ได้แก่ คณะอาจารย์ผู้พัฒนาหลักสูตร การโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน
3. อาจารย์ จำนวน 6 คน ได้แก่ อาจารย์ผู้ดูแลการสอนหลักสูตร 2 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชา 4 คน
4. นักเรียน จำนวน 80 คน ได้แก่ นักเรียนที่เรียนหลักสูตรการโรงแรมจบหลักสูตร
5. ผู้ประกอบการ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ หัวหน้าของกิจการผู้ประกอบการที่รับนักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตรการโรงแรมเข้ารับทำงาน

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะ ที่ผู้วิจัยนำมาให้คำจำกัดความ ดังนี้
 หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบความชัดเจนความเหมาะสม ความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการ โรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสม ในด้าน โครงสร้างของหลักสูตรรายวิชาในหลักสูตร อาจารย์ นักเรียนและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ เช่น คู่มือ หลักสูตรเอกสารตำราเรียน สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การศึกษาสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด

ประเมินกระบวนการของหลักสูตร หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสม ในด้านการ บริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการปฏิบัติของนักเรียน

ประเมินผลผลิตของหลักสูตร การตรวจสอบความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักเรียน และความพึงพอใจของผู้ประกอบการ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด และผู้อำนวยการ วิทยาลัยสารพัดช่างตราด

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง คณะอาจารย์ผู้พัฒนาหลักสูตรการ โรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ของหลักสูตรการ โรงแรม กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรการ โรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด

ผู้ประกอบการ หมายถึง บริษัท กิจการ ห้างร้าน ที่รับนักเรียนที่ผ่านหลักสูตรการ โรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของโรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด ไปทำงานทั้งงานประจำและฝึกงานในช่วงปิดเทอม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความชัดเจน ความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรการโรงแรมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดคลองสน จังหวัดตราด
2. ได้แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรการโรงแรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนวัดคลองสนจังหวัดตราด
3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า และวิจัยในการประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นต่อไป